

Dragoș Lucian RĂDULESCU

INSTITUȚII INTERNAȚIONALE DE COOPERARE

Copyright © 2013, **Editura Pro Universitaria**

Toate drepturile asupra prezentei ediții aparțin
Editurii Pro Universitaria

Nicio parte din acest volum nu poate fi copiată fără acordul scris al
Editurii Pro Universitaria

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

Cadru didactic la Universitatea Petrol-Gaze din Ploiești

INTRODUCERE

Apariția fenomenului de globalizare are în vedere în principal schimbările nu numai economice, dar și culturale apărute la nivelul societății mondiale. Din punct de vedere economic s-a constatat o creștere vertiginoasă a comerțului global și a investițiilor, în principal ca urmare a limitării interdicțiilor vamale și a creșterii interdependenței dintre state.

Ca urmare, globalizarea reprezintă o modalitate de creștere a interdependențelor la nivel internațional în principal datorită creșterii fără precedent a dezvoltării noilor tehnologii bazate pe creșterea fluxurilor de bunuri și servicii, a capitalurilor, a informațiilor, precum și mobilității fără precedent a persoanelor.

Globalizarea a suscitat de-a lungul timpului numeroase dispute teoretice în special în privința avantajelor și a dezavantajelor ce urmează acest proces. Aceste teorii nu au determinat însă o scădere a vitezei cu care globalizarea se propagă la nivel internațional. Ca urmare, evoluțiile economice ale societăților s-au aflat în permanență sub influența globalizării, nu numai ca efect al schimburilor comerciale internaționale, dar și din punct de vedere al fluxurilor financiare internaționale.

Din punct de vedere al unor riscuri s-a determinat faptul că volatilitatea unor variabile ale pieței de genul ratelor de schimb, ale ratelor dobânzii etc. reprezintă o consecință a globalizării. Liberalizarea piețelor a determinat în plus un proces de încurajare a speculațiilor, apariția unor deficite ale conturilor curente datorate decalajului dintre nevoile de finanțare pe termen lung și resursele disponibile, precum și îngreunarea datoriei externe peste capacitățile de finanțare.

Acest proces de modificare a echilibrului economic internațional a început cu precădere după cel de-al doilea război mondial crescând în inten

sitate în cursul anilor 80, ca urmare a globalizării piețelor financiare. Acolo unde globalizarea s-a implementat cel mai bine au rezultat creșterile cele mai semnificative economice și facem în acest sens referire la statele Americii Latine, Asiei și Africii.

În ceea ce privește gradul de implementare a procesului de globalizare viteza acestuia a permis anumitor teoreticieni să afirme că

„... trăim transformări profunde care vor rearanja politica și economia secolului următor. Nu vor mai fi economii naționale, atunci când acest proces va fi încheiat. Tot ceea ce va mai rămâne în cadrul unor granițe vor fi oamenii, care vor compune națiunile...”¹. În acest sens se presupune faptul că în timp va fi creată o adevărată economie globală ce va diminua rolul sistemelor naționale. În acest sistem corporațiile transnaționale vor fi determinante în detrimentul economiilor naționale.

Anumite opinii leagă globalizarea de tendința de dominare mondială a unei elitei occidentale asupra resurselor. Această dominație va fi posibilă în principal prin intermediul unor organizații internaționale cu specific economic create în opinia unor teoreticieni cu acest scop și anume extinderea și implementarea mentalităților economice occidentale la scară internațională.

---

¹ Robert Reich – „The Work of Nations”, în Mark Lewis, Robert Fitzgerald, Charles Harvey „The growth of nations. Culture, competitiveness and the problem of globalization”, Bristol Academic Press, 1996, p. 11

Capitolul I

ACTORII SISTEMULUI INTERNAȚIONAL

1.1. Clasificarea organizațiilor internaționale

Principalii actori ai globalizării sunt reprezentați de către organizațiile internaționale, apărute din necesitatea tot mai stringentă de colaborare între state în domeniile politic, economic sau cultural. Aceste organizații internaționale au căpătat amploare mai ales după victoria revoluțiilor burgheze. Ulterior, după primul război mondial a fost creată Liga Națiunilor, ca una dintre primele organizații cu caracter general. Liga Națiunilor a fost urmată după cel de-al doilea război mondial de Organizația Națiunilor Unite (O.N.U.) ca organizație universală de state, având ca scop creșterea cooperării dintre state.

Pe de altă parte statele au procedat inclusiv la crearea unor organizații regionale tot în scopul determinării colaborării între ele.

Crearea organizațiilor internaționale determină nu doar dezvoltarea colaborării dintre state, dar contribuie inclusiv la dezvoltarea dreptului internațional contemporan și a societății internaționale ce tinde spre globalizare².

Din punct de vedere al clasificării organizațiile internaționale pot fi guvernamentale și neguvernamentale, considerându-se existența a două criterii principale, respectiv raza de acțiune în raport cu numărul statelor, domeniile de activitate și regiunea geografică, precum și posibilitatea statelor de a deveni membre în organizație după constituirea ei³.

---

² Beatrice Onica Jarka, *Structuri de cooperare interguvernamentală*, Editura CH Beck, București, 2009, p.72.

³Grigore Geamănu, *Dreptul Internațional Contemporan*, Vol. II, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1975, p. 168-169.

Pe de altă parte organizațiile internaționale interguvenamentale sunt cu vocație universală, incluzând majoritatea statelor, cu vocație particulară, precum și cu vocație regională de tipul Liga Arabă, Organizația Unității Africane, Organizația Tratatului de la Varșovia.

Din alt punct de vedere organizațiile internaționale pot fi deschise și închise oricăror țări, ce permit ca membrii doar anumite state fondatoare. O astfel de organizație închisă, dar având la bază ideologia este NATO⁴.

Dacă obiectul de activitate este definit ca un criteriu, organizațiile internaționale pot fi cu caracter general ori limitate la un domeniu distinct⁵.

Clasificarea organizațiilor internaționale se mai poate face în funcție de tipologia membrilor lor, după scopul sau zona geografică a instituției (respectiv instituții cu vocație mondială de genul ONU și instituții regionale de tipul NATO sau NAFTA), după misiunea asumată ca organizații cu misiuni multiple și organizații cu misiuni limitate specializate⁶. Există în prezent următoarele instituții specializate: Organizația Internațională a Muncii (OIM), Organizația Națiunilor Unite pentru Alimentație și Agricultură (FAO), Organizația Națiunilor Unite pentru Educație, Știință, și Cultură (UNESCO), Organizația Mondială a Sănătății (OMS), Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (I.B.R.D), Fondul Monetar Internațional (FMI), Organizația Internațională pentru Aviația Civilă (OIAE), Uniunea Poștală Universală (UPU), Uniunea Internațională a Telecomunicațiilor (UIT), Organizația Meteorologică Mondială (OMM), Organizația Maritimă Internațională (OMI), Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI)⁷.

1.2. Caracteristicile organizațiilor internaționale

Caracteristicile principale ale organizațiilor internaționale sunt legate de existența caracterului interstatal, de voința autonomă și de prezența

---

⁴ Grigore Geamănu, *op. cit.*, p. 168-169.

⁵ Ion Rusu, *Organizații și relații internaționale*, Editura Lumina Lex, București, 2002.

⁶ Raluca Miga-Beșteliu, *Drept internațional. Introducere în dreptul internațional public*, Editura All Educational, București, 1997.

⁷ Ion Diaconu, *Curs de drept internațional public*, Casa de editură și presă Șansa Srl, București, 1993, p. 227.

competențelor proprii⁸. În toate cazurile funcționarea acestora fiind reglementată prin intermediul dreptului internațional⁹.

Nașterea organizațiilor internaționale se produce de regulă prin intermediul unor acte convenționale denumite tratate, ce unesc subiecte de drept internațional¹⁰, determinând atribuțiile și structura acestora¹¹. Scopul tratatelor constă în crearea unor noi subiecte de drept, ce prezintă competențe specifice¹², în scopul realizării unor obiective comune¹³,.

O altă caracteristică a organizațiilor internaționale este faptul că, atunci când acestea intră în raporturi cu alte subiecte de drept internațional¹⁴ aceste relații sunt reglementate direct de prevederile dreptului internațional.

Din punct de vedere al structurii organizațiilor internaționale, în general vom întâlni la acestea prezența organelor plenare formate din reprezentanți ai tuturor statelor membre, organe ce stabilesc orientarea politică a organizației (de tipul Adunărilor generale sau ale Comisiilor plenare), precum și a celor restrânse, de tipul celor executive. Aceste organe își desfășoară activitatea în sesiuni periodice, reuniuni și ședințe.

De asemenea, putem distinge între organele principale prevăzute în actul constitutiv și cele subsidiare (de tipul Comisiei de Drept Internațional a ONU sau a Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare), create ca urmare a delegării puterilor unui organ principal¹⁵.

Organizațiile dispun în plus și de secretariate formate din funcționari internaționali provenind din statele membre, ce au ca scop pregătirea sesiunilor organelor de decizie.

---

⁸Andrei Popescu, Ion Diaconu, *Organizații europene și euroatlantice*, Editura Universul Juridic, București, 2009., p. 19.

⁹ Ion Diaconu, *Tratat de Drept Internațional Public*, Editura Lumina Lex, București, 2002, p. 448.

¹⁰ *Ibidem*.

¹¹ Andrei Popescu, Ion Diaconu, *op.cit.*, p. 20.

¹² Ion Diaconu, *op.cit.*, p. 449.

¹³ Andrei Popescu, Ion Diaconu, *op.cit.*, p. 20.

¹⁴ Ion Diaconu, *op.cit.*, p. 452.

¹⁵ Raluca Miga-Bestelie, *op.cit.*, p. 143.

1.3.Competențele și structura organizațiilor internaționale

Ca exemplu, dacă ne referim la O.N.U. ca organizație cu caracter universal observăm că atribuțiile acesteia sunt legate de reglementarea diferendelor prin mijloace pașnice sau prin constrângere, în condițiile impuse de Carta O.N.U.

O.N.U. prin organele sale cu atribuții specializate, se implică nu numai în cazul diferendelor internaționale¹⁶, dar chiar și atunci când o situație riscă să evolueze într-o direcție ce ar afecta pacea și securitatea statelor. În general intervenția organizației va avea loc în situația în care diferendul adus la cunoștința acesteia este suficient de grav încât să amenințe în mod concludent pacea internațională, fără a exclude însă situațiile ce au un grad mai redus de importanță, dar de care O.N.U. este interesată.

În privința părților unui diferend, O.N.U. se poate implica atât în litigiile ce intervin între membrii săi, cât și în cele în care sunt implicate state nemembre O.N.U., dar au acceptat intervenția organizației.

Aceste competențe ale organizației legate de menținerea păcii și securității internaționale se realizează de regulă prin intermediul Adunării Generale sau cu ajutorul Consiliului de Securitate. Astfel, ONU recomandă soluțiile necesare stingerii acestor diferende, cu excepția celor de natură juridică atribuite C.I.J., aceste măsuri având ca scop limitarea escaladării unor conflicte. În ceea ce privește structura organizațiilor internaționale aceasta diferă în principal de natura organizației, de atribuțiile sale, precum și de numărul membrilor săi. În toate cazurile însă putem avea în vedere prezența organelor plene¹⁷, instituite prin actele constitutive de genul Adunărilor Generale, a Comisiilor și a reuniunilor speciale, precum și a organelor subsidiare. Funcțiile acestora pot fi politice, jurisdicționale și administrative.

Din punct de vedere al importanței, Adunarea Generală reprezintă organul suprem al oricărei organizații internaționale ce este implicată în dezvoltarea direcțiilor generale privind activitatea acesteia.

---

¹⁶ Idem, op.cit, pg. 337.

¹⁷ Raluca Miga-Besteliu, op.cit., pg.126.

Pregătirea proiectelor deciziilor Adunării Generale va fi de competența Comisiilor plenare, la ale căror lucrări¹⁸ pot participa toate statele membre.

Pe de altă parte, reuniunile speciale ce se desfășoară cu participarea tuturor statelor membre au ca atribuții soluționarea unor sarcini tehnice ale acestor organizații internaționale.

Activitatea curentă a acestor organizații internaționale necesită inclusiv existența unor organe executive, de genul consiliilor executive, din care fac parte de regulă o treime din numărul statelor membre, unele dintre aceste state având o prezență permanentă în respectivele organe. Prezența statelor în cadrul acestor organele restrânse¹⁹ va depinde de existența unei reprezentări geografice echitabile, dar și de reprezentarea echilibrată a intereselor statelor.

Pe de altă parte, funcționarea eficientă a acestor organizații internaționale se realizează prin intermediul unor secretariate, ce se bucură de privilegii și imunități, conduse de câte un Secretar General, numit de către Adunările Generale.

---

¹⁸ Dumitru Mazilu, *Dreptul internațional public*, Ediția a III-a, Volumul II, Editura Lumina Lex, București, 2008, pg. 239.

¹⁹ Raluca Miga-Besteliu, op.cit, pg. 128.

Capitolul II

ONU - ORGANIZAȚIA INTERNAȚIONALĂ CU VOCAȚE DE UNIVERSALITATE

2.1. Istoricul O.N.U.

Apariția ONU ca organizație internațională a fost precedată inițial de necesitatea pe care statele vestice au simțit-o cu privire la înființarea unui organism mondial implicat în „lupta comună împotriva axei”²⁰. Ulterior în anul 1943 a fost adoptată o Declarație cu privire la securitatea generală, ce stipula hotărârea statelor ce au emis-o legată de înființarea acesteia pe principiul egalității suverane.

Ideea unei organizații care să permită colaborarea internațională s-a născut încă din perioada celui de-al doilea război mondial, ca instituție dedicată prevenirii conflictelor.

Ulterior au avut loc mai multe conferințe având acest obiectiv, respectiv Conferința de la Teheran asupra principiilor organizației, Conferința de la Dumbarton Oaks referitoare la elaborarea proiectului de Statut al acesteia și în anul 1945 Conferința de la Yalta, unde reprezentanții guvernelor U.R.S.S., S.U.A. și Angliei au stabilit procedura de vot în Consiliul de Securitate. Ca urmare, Carta Națiunilor Unite a fost adoptată în cadrul Conferinței de la San Francisco în anul 1945 cu participarea a 55 de țări.

După înființare O.N.U. s-a extins prin crearea de noi instituții specializate, de genul Conferinței Națiunilor Unite pentru Comerț și Dezvoltare (UNCTAD), Agenției Internaționale pentru Energie Atomică

---

²⁰ Dumitru Mazilu, op.cit, pg. 214.